

Espanya i la Justícia criminal

Autor: Julieta Piastro

Data de publicació: 02-05-2019

Article de la Julieta Piastro del 25 d'abril del 2019 per a la publicació digital 'La Jornada de Oriente'. La manipulació del dret i del procediment judicial que la justícia espanyola practicava al segle XVIII a la colònia Nova Espanya encara perviu avui dia, talment com ho prova el judici contra els dirigents independentistes catalans.

Fa de mal entendre que un llatinoamericà no es pronunciï a favor del dret d'autodeterminació dels pobles, o que, si més no, no experimenti una certa simpatia vers la causa independentista de Catalunya. Perquè, encara que la nostra història colonial sembli llunyana, no ho és pas tant quan constatem la forta presència de relacions de subordinació existents en les nostres societats llatinoamericanes en ple segle XXI. Per exemple, la discriminació quotidiana per raó d'ètnia i llengua que pateixen amplis sectors de la nostra població i les desigualtats econòmiques que aquestes comporten. Les formes de poder exercides mentre érem una colònia d'Espanya no resulten tan remotes, quan reconeixem que els llaços de domini i desigualtat en les seves formes més brutals o, en alguns cops, més subtils —però no pas per això menys cruels— s'han perpetuat fins a dia d'avui.

Probablement deu ser per això que, en fer el seguiment de la transmissió en directe del judici als presos polítics catalans, resulta inevitable no experimentar indignació, ràbia i dolor, sentiments que als llatinoamericans ens remetent a aquelles velles experiències històriques, les quals sembla que no han canviat gaire.

A Llatinoamèrica, la transició espanyola va ser considerada exemplar. No teníem ni el més petit dubte que Espanya havia fet un interessant procés de transició vers la democràcia, recolzat en un atractiu relat progressista d'esquerrres. Però, oh decepció, anàvem errats, ens van entabanar. A causa de la distància, ens van manca alguns fils de la història per adonar-nos que allò de passar pàgina sense jutjar els responsables d'una dictadura criminal no podia menar cap a una vera democràcia. I és per això que, per a molts dels llatinoamericans que vam triar de viure a Barcelona, que votàvem PCC i llegíem El País, la indignació, la decepció i el desengany han estat demolidors. Han estat demolidors en

descobrir les evidències del que hi havia darrere d'aquell procés i darrere del que no havíem vist perquè ens havia estat amagat. O perquè no havíem sabut llegir l'arbre genealògic del poder i de la justícia espanyols.

La justicia criminal del siglo XVIII en México és un llibre de l'historiador estatunidenc Colín M. Mac Lachlan, en el qual llibre aquest historiador realitza un estudi en profunditat sobre l'exercici de la justícia espanyola en l'anomenada Nueva España. És una història que se centra en el Tribunal de la Acordada, creat el 1722 per controlar i dominar els bastos territoris sotmesos a la Corona espanyola i al qual hom li va atorgar una àmplia competència en els territoris colonials.

La recerca no només se centra en la cèdula XLIII, del 1722, per la qual s'aprovava crear el Tribunal, sinó que penetra i analitza amb profunditat el funcionament real de la justícia que es va encarregar de legitimar, a qualsevol preu, la dominació dels indis. Els mètodes violents del primer jutge propietari i capità de La Acordada van imposar l'ordre ràpidament. Els capturats eren executats i exposats per a escarment de tota la població. A l'entrada de la presó de La Acordada, s'hi podia llegir l'avertència següent: "Passatger, respecta aquest edifici i procura evitar-ne la trista entrada, puix, tan bon punt la dura porta restarà tancada, només estarà oberta per al suplici". El títol del llibre ja indica que no es tractava de simples abusos, sinó de processos criminals executats pels encarregats d'administrar la justícia.

L'historiador contemporani García Marín assenyala com la manipulació del dret i, sobretot, del procediment judicial va passar a constituir una formidable eina d'opressió. Al 1778 el virrei Bucarelli escriu que els veïns De la Villa Orizaba es queixen dels autos dictats contra els indis, perquè son muestra del desafecto y el odio que los españoles profesan, en los siniestros informes con los que han pervertido sus inclinaciones.

Pel que es veu, els vells vicis, les velles pràctiques d'una justícia criminal espanyola no es guareixen amb el temps, ans al contrari: arrelen i es normalitzen. En els judicis als presos polítics de Catalunya, s'hi constata la desafecció que la justícia espanyola professa contra els catalans. I s'hi constata los siniestros informes con los que han pervertido sus inclinaciones.

Julieta Piastro
La Jornada de Oriente
Col·laboracions
Abril, 25, 2019

http://www.lajornadadeoriente.com.mx/puebla/espana-y-la-justicia-criminal/?fbclid=IwAR1tkphX4AykwemkL_eL5nVPigtNGiijimixWhoLtfE8CY3AXnlbTO7aPis